

Postopki za izvrševanje sodnih odločb - Bolgarija

KAZALO

- 1 Kaj pomeni izvršitev v civilnih in gospodarskih zadevah?
- 2 Kateri organ ali organi so pristojni za izvršbo?
- 3 Kateri so pogoji za izdajo izvršilnega naslova?
 - 3.1 Postopek
 - 3.2 Glavni pogoji
- 4 Cilj in narava izvršilnih ukrepov
 - 4.1 Katere vrste premoženja so lahko predmet izvršbe?
 - 4.2 Kakšni so učinki izvršilnih ukrepov?
 - 4.3 Kakšna je veljavnost takih ukrepov?
- 5 Ali se je zoper sklep o ukrepu mogoče pritožiti?
- 6 Ali obstajajo kakršne koli omejitve izvršbe, zlasti v zvezi z zaščito dolžnika ali roki?

1 Kaj pomeni izvršitev v civilnih in gospodarskih zadevah?

Izvršba je zadnja faza sodnega postopka. Vključuje možnost tožnika, v korist katerega je bila izdana sodba, da od pristojnega organa za izvršbe zahteva, naj v skladu s svojimi pristojnostmi sprejme vse zakonsko predpisane ukrepe za poplačilo dolga.

Pravica do izvršbe nastane na podlagi izvršljive terjatve, ki ni bila prostovoljno poplačana, in pravnega naslova, ki dovoljuje njeno izvršbo.

Izvršilni ukrepi vključujejo:

- rubež premičnega premoženja;
- rubež nepremičnega premoženja;
- popis in vrednotenje nepremičnine;
- prodajo nepremičnega premoženja na javni dražbi;
- rubež sredstev na dolžnikovem bančnem računu;
- rubež vozila;
- odvzem premoženja;
- zaseg premičnega premoženja;
- izvršbo v zvezi z delnicami v družbi;
- izvršitev dolžnosti predaje otroka;
- izvršbo v zvezi s skupnim premoženjem zakoncev.

2 Kateri organ ali organi so pristojni za izvršbo?

V Bolgariji obstajata dve vrsti uradnikov za izvršbe (sodnih izvršiteljev):

1. državni sodni izvršitelji;
2. zasebni sodni izvršitelji.

Status zasebnih sodnih izvršiteljev je urejen z zakonom o zasebnih sodnih izvršbah (*Zakon za chastoto sadebno izpalnenie* (ZChSI)). V členu 2 ZChSI je zasebni sodni izvršitelj opredeljen kot uradnik, ki ga je država pooblastila za izvrševanje zasebnih terjatev.

3 Kateri so pogoji za izdajo izvršilnega naslova?

3.1 Postopek

V skladu s členom 404 zakonika o civilnem postopku (*Grazhdanski protsesualen kodeks* (GPK)) se lahko izvršilni postopek začne na podlagi naslednjega:

1. pravnomočnih sodb in sklepov, sodb pritožbenih sodišč, sklepov o izvršbi, sodnih poravnav, izvršljivih sodb in sklepov ali sodb in sklepov, ki so bili razglašeni za predčasno ali nemudoma izvršljive, ter odločb arbitražnih sodišč in poravnav, ki so jih potrdila taka sodišča;
2. sodb, aktov in sodnih poravnav, ki so jih izdala sodišča v drugih državah, kot je Bolgarija, če so v Bolgariji izvršljivi brez nadaljnjega postopka;
3. sodb, aktov in sodnih poravnav, ki so jih izdala sodišča v drugih državah, kot je Bolgarija, ter sodb in poravnav, ki so jih izdala in potrdila arbitražna sodišča v drugih državah, kot je Bolgarija, če so v Bolgariji razglašeni za izvršljive.

V skladu s členom 405 GPK se izvršilni naslovi izdajo na podlagi pisnega predloga, pri čemer dolžniku ni treba vročiti kopije.

V skladu s členom 405(2) GPK so za odločanje o vloženih predlogih pristojna naslednja sodišča:

- v primerih iz člena 404(1) GPK sodišče prve stopnje, ki je obravnavalo zadevo ali izdalo sklep o izvršbi, in kadar je akt nemudoma izvršljiv, sodišče, ki je izdalo sodbo ali sklep o izvršbi;
- v primerih iz člena 404(2) in (3) GPK sodišče, pristojno za odobritev izvršbe;
- v zvezi z odločbami, ki so jih izdala domača arbitražna sodišča, in poravnavi, ki so jih taka sodišča potrdila v arbitražnem postopku, mestno sodišče v Sofiji (*Sofijski Gradski Sad*).

Rok za pritožbo zoper sklepe, s katerimi je predlog za izvršilni naslov odobren ali zavrnjen, je dva tedna (člen 407 GPK).

V skladu z bolgarsko zakonodajo ni nujno, da predlog za izvršilni naslov vložijo odvetnik, ampak ga lahko med drugim vložijo tudi stranka, ki predlaga izvršbo, ali njen zastopnik. Posebnih zahtev v zvezi z vložitvijo predloga za izvršilni naslov ni.

Stroški izvršbe so določeni v tarifi taks in stroškov iz zakona o zasebnih izvršbah (Uradni list št. 35/2006).

3.2 Glavni pogoji

Za začetek izvršilnega postopka mora zainteresirana stran pri državnem ali zasebnem sodnem izvršitelju vložiti pisni predlog in mu priložiti izvršilni naslov ali drug izvršilni akt. V predlogu je treba navesti želeno metodo izvršbe, ki se lahko med postopkom spremeni (člen 426 GPK).

Pristojnost sodnih izvršiteljev je urejena s členom 427 GPK.

Sodni izvršitelj mora dolžnika pisno pozvati, naj v dveh tednih od prejema poziva prostovoljno poplača terjatev. V pozivu je dolžnik opozorjen, da bo sicer zoper njega izveden izvršilni ukrep. V pozivu morajo biti opredeljeni naloženi rubeži in zasegi, priložena pa mu mora biti tudi kopija izvršilnega naslova. Sodni izvršitelj mora v pozivu, v katerem dolžnika pozove k prostovoljnemu poplačilu terjatve, navesti tudi datum, ko bo opravljen popis premoženja, ter v primeru izvršbe na nepremičnine zemljiški knjigi poslati obvestilo o zasegu.

Sodni izvršitelj sestavi zapisnik o vseh ukrepih, ki jih sprejme oziroma izvede.

Kadar se prvotna metoda izvršbe spremeni, mora sodni izvršitelj v skladu s členom 428 GPK dolžnika o tem pisno obvestiti.

Če dolžnik ob začetku izvršilnega postopka nima evidentiranega stalnega ali začasnega naslova, mora okrožni sodnik na predlog upnika imenovati *ad hoc* zastopnika dolžnika (člen 430 GPK).

4 Cilj in narava izvršilnih ukrepov

4.1 Katere vrste premoženja so lahko predmet izvršbe?

Predmet izvršilnega ukrepa je lahko naslednje dolžnikovo premoženje:

- premično premoženje;
- plače;
- dohodek iz nepremičnega premoženja, vključno s prihodki od najemnin itd.;
- bančni računi;
- nepremično premoženje;
- delnice in obveznice, ki so jih izdale trgovske družbe;
- predmeti premičnega ali nepremičnega premoženja, vključno s skupnim premoženjem zakoncev.

V skladu s členom 442 GPK lahko upnik izvršbo predlaga na katerem koli dolžnikovem predmetu ali terjatvi.

V skladu s členom 444 GPK predmet izvršilnega ukrepa ne morejo biti:

- vsakodnevni predmeti, ki jih uporabljata dolžnik in njegova družina in so navedeni na seznamu, ki ga je sprejel svet ministrov (*Ministerski svet*);
- hrana, ki jo dolžnik in njegova družina potrebujeta za en mesec, kmetje pa do novega spravila, ali njena protivrednost v drugih kmetijskih proizvodih;
- gorivo, potrebno za trimesečno ogrevanje, kuhanje in razsvetljavo;
- stroji in oprema, ki jih dolžnik potrebuje za nadaljnje opravljanje svoje obrti ali poklica;
- del zemljišča v lasti dolžnika (do 0,5 ha za vinograde in druge njivske površine ter do 3 ha za druga polja za splošno rabo, skupaj s stroji in opremo, gnojili, fitofarmaceutskimi sredstvi in semeni za setev v enem letu);
- za živinorejce potrebno delovno govedo, tj. dve glavi vprežnega goveda, krava, pet ovac in koz, deset panjev in domača perjad, skupaj s krmo zanje do naslednjega spravila ali začetka paše;
- prebivališče v lasti dolžnika, če dolžnik in člani njegove družine nimajo drugega prebivališča, ne glede na to, ali dolžnik živi v njem. Če prebivališče presega stanovanjske potrebe dolžnika in njegove družine, kot so opredeljene v posebni uredbi sveta ministrov, se delež tega prebivališča proda, če so izpolnjeni pogoji iz člena 39(2) zakona o lastništvu (*Zakon za lastništvo*);
- drugi predmeti in terjatve, ki so z zakonom izvzeti iz izvršbe.

4.2 Kakšni so učinki izvršilnih ukrepov?

Ko sodni izvršitelj dolžnika pozove, naj prostovoljno poplača terjatev, mora tudi navesti datum, ko bo izdelan popis premoženja. Če se izvršba nanaša na nepremično premoženje, mora tudi poslati obvestilo o rubežu zemljiškoknjiznemu registru.

Za rubež premičnega premoženja ali terjatve je treba izdelati popis.

Učinki rubeža in zasega na dolžnika so:

od trenutka, ko sta odrejena, dolžnik ne sme razpolagati s terjatvami ali premoženjem (nepremičnim ali premičnim) niti ne sme spremeniti, poškodovati ali uničiti premoženja, sicer za to kazensko odgovarja. Ti učinki nastanejo od datuma vročitve poziva za prostovoljno poplačilo dolga.

Učinki rubeža in zasega na upnika so:

v skladu s členom 452(1) GPK je vsako razpolaganje z zarubljenim premičnim premoženjem ali terjatvami v zvezi z upnikom in vsakim pridruženim upnikom neveljavno, razen če se lahko prevzemnik sklicuje na člen 78 zakona o lastništvu. V tej določbi je navedeno, da stranka, ki zakonito kupi premično premoženje ali prinosniške vrednostne papirje, čeprav jih nevede kupi od koga, ki ni lastnik, pridobi lastništvo, razen če je za prenos lastništva potrebna notarska listina ali notarska overitev podpisov strank v poslu. Enako pravilo se uporablja za pridobitev drugih stvarnih pravic na premičnem premoženju.

Kadar je predmet izvršilnega ukrepa nepremično premoženje, neveljavnost učinkuje samo v zvezi s posli razpolaganja, izvedenimi po datumu vpisa preventivnega rubeža (člen 452(2) GPK).

4.3 Kakšna je veljavnost takih ukrepov?

Zakon ne določa roka veljavnosti teh ukrepov. Njihov namen je doseči poplačilo upnikove terjatve, zato veljajo do konca izvršilnega postopka.

5 Ali se je zoper sklep o ukrepu mogoče pritožiti?

Pravna sredstva, ki so na voljo v izvršilnem postopku, so določena v oddelkih I in II poglavja 39 GPK.

Pritožbo zoper izvršbo, vključno s posameznimi izvršilnimi ukrepi, lahko vložijo naslednje stranke:

- upnik lahko vloži pritožbo, če sodni izvršitelj zavrne izvedbo določenega izvršilnega ukrepa, in pritožbo zoper prekinitev in ustavitve izvršbe;
- dolžnik lahko vloži pritožbo zoper sklep sodnega izvršitelja, s katerim je dolžniku naložena denarna kazen in ki se poskuša izvršiti zoper premoženje, ki ga dolžnik šteje za izvzeto iz izvršbe, ter zoper rubež premoženja ali prisilno izselitev dolžnika iz nepremičnega premoženja z obrazložitvijo, da ga sodni izvršitelj ni ustrezno obvestil, in zoper sklepe o plačilu stroškov;
- tretje osebe (ki niso stranke v postopku izvršbe) lahko vložijo pritožbo zoper ukrep sodnega izvršitelja le, kadar je izvršba usmerjena zoper predmete, ki so na dan rubeža, zasega ali prodaje v njihovi posesti;
- tretja oseba lahko vloži pritožbo zoper odvzem nepremičnega premoženja le, če je bilo v njeni posesti pred datumom vložitve terjatve, ki se zdaj izvršuje (člen 435 GPK);
- če je bila izvedena javna dražba, se lahko zoper sklep o dodelitvi premoženja pritoži stranka, ki je najpozneje na zadnji dan dražbe plačala polog, upnik, ki je licitiral na dražbi, ne da bi mu bilo treba plačati polog, ali dolžnik z obrazložitvijo, da dražba ni bila izvedena zakonito ali da premoženje ni bilo prodano najboljšemu ponudniku.

V skladu s členom 436 GPK je treba pritožbo vložiti v enem tednu od datuma izpodbijanega ukrepa, če je bila stranka v času ukrepa navzoča ali je bila povabljena, da se ga udeleži, v vseh drugih primerih pa v enem tednu od datuma obvestila. Pritožbe se vložijo prek sodnega izvršitelja pri okrožnem sodišču, ki je pristojno v kraju izvršbe. Kadar je vložena pritožba, mora sodni izvršitelj obrazložiti izpodbijan ukrep.

Pritožbe se obravnavajo na obravnavah, zaprtih za javnost, razen tistih, ki jih vložijo tretje osebe in ki se obravnavajo na javnih obravnavah, na katere so povabljene vse stranke v izvršilnem postopku. O pritožbi je treba odločiti v enem mesecu.

Pritožbe ne zadržijo izvršilnega postopka, vendar pa lahko sodišče odredi prekinitev postopka do odločitve o pritožbenih razlogih, navedenih v pritožbi. Sodni izvršitelj je nemudoma obveščen o prekinitvi postopka (člen 438 GPK).

6 Ali obstajajo kakršne koli omejitve izvršbe, zlasti v zvezi z zaščito dolžnika ali roki?

V členu 432 GPK so določeni različni primeri, v katerih lahko sodišče na predlog upnika zakonito prekine izvršilni postopek.

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Zadnja posodobitev: 07/08/2017